

Håkan Sandh
Verksamhetschef
Sveriges Musik- och Kulturskoleråd
Tryckerigatan 1
S- 11128 STOCKHOLM
+46 708 317 498
hakan.sandh@smok.se
www.smok.se

Till
Arvsfondsdelegationens kansli
Box 2218
103 15 Stockholm

Ansökan om medel för

OM VI FICK BESTÄMMA

– ett projekt om Barnkonventionen och varför barns och ungdomars delaktighet måste stärkas

Om SMoK

Sveriges Musik- och Kulturskoleråd bildades 1997 som en intresseorganisation vars medlemmar består av landets kommuner representerade av den lokala musik- eller kulturskolan. För närvarande är drygt 90 procent av landets kommuner medlemmar.

- *Musik- och kulturskolorna skall aktivt verka för att alla barn och ungdomar – oavsett mentala, fysiska, kulturella, sociala, geografiska eller ekonomiska förutsättningar – kan delta i verksamheten. (Se FNs konvention om barnets rättigheter, särskilt artiklarna 4, 13 och 31)*
- *Musik- och kulturskolan skall se elevernas påverkansmöjlighet på innehåll och utformning av skolans verksamhet som en förutsättning för hög kvalitet.*

Ur SMoKs inriktningsmål för musik- och kulturskolor

Om LSU

Ungdomsorganisationer förändrar och förbättrar unga människors vardag. Att gemensamt driva en ungdomsorganisation ger unga en möjlighet till makt och resurser för att påverka sin egen omgivning. De är mötesplatser för över en halv miljon unga medlemmar i Sverige som genom sitt engagemang får unik kompetens och ett sammanhang för sina idéer. LSU samlar Sveriges ungdomsorganisationer för att vi gemensamt ska förbättra förutsättningarna för ungas organisering, i Sverige och i världen.

LSU utgörs av 73 självständiga, demokratiskt uppbyggda, nationella organisationer. Vi är en ideell organisation, partipolitiskt och religiöst obunden, av och för ungdomsorganisationer. Våra medlemsorganisationer har olika verksamhet som baseras på till exempel intressen, politik, religion, etnicitet, sexualitet eller funktionalitet. Gemensamt är att vi är unga som har gått samman i olika organisationer för att vi vill förändra, umgås och utvecklas.

Vi är en mötesplats för unga och ungdomsorganisationer där de kan skaffa kunskap, kontakter och erfarenheter. Genom att anordna utbildningar för unga ledare, sprida kunskap och påverka politiska beslut vill vi stärka det unga civila samhället, i Sverige och världen.

LSU finansieras främst genom de projekt vi driver. Våra medlemsorganisationer betalar varje år en medlemsavgift men den största delen av våra ekonomiska resurser kommer från myndigheter eller statligt stödda organisationer. Varje år omsätter vi ungefär 15 miljoner kronor

Sammanfattning

Musik- och kulturskolorna är bra på mycket, men många har svårt att ta tillvara den kraft som finns hos barnen och ungdomarna. Vi vill förnya musik- och kulturskolornas verksamhet genom att ge barn och ungdomar en ökad delaktighet. För barnens skull – men i lika hög grad för att förbättra verksamheten.

Vi, SMOK och LSU önskar tillsammans arbeta med tre områden kopplade till varandra – öka kunskapen om FNs konvention för barnets rättigheter – och utifrån dess mål, öka barns och ungdomars inflytande på verksamheten samt slutligen dokumentation av metoder för ökad delaktighet inom kulturskolor och andra organisationer/föreningar för barn och ungdom.

Vi kommer även att samverka med Demokratiakademien, Rädda Barnen, Unga Berättar/ Stockholms kulturskola och föreningen PASCAL- inTRYCK påTRYCK utTRYCK avTRYCK som arbetar för att även barn med funktionsnedsättningar skall kunna delta aktivt i kulturverksamhet. De besitter var för sig hög kompetens och erfarenhet kring hur man kan driva projekt för ungdomars delaktighet.

Vi ser ett treårigt arbete framför oss. År 1 utbildning i barnkonventionen och utformning av lokala utvecklingsarbeten samt sammanställning och utveckling av befintliga metoder för att stärka barns och ungas inflytande och delaktighet, år 2 lokala projekt kompletterat med regionala träffar och år 3 sammanställning av slutsatser och verktyg för fortsatt utvecklingsarbete inom landets kulturskolor.

Ett särskilt fokus skall ligga på elever med funktionsnedsättningar.

Bakgrund

Vi, SMOK och LSU önskar tillsammans arbeta med tre områden kopplade till varandra – öka kunskapen om FNs konvention för barnets rättigheter – och utifrån dess mål, öka barns och ungdomars inflytande på verksamheten samt slutligen dokumentation av metoder för ökad delaktighet inom kulturskolor och andra organisationer/föreningar för barn och ungdom.

Vi kommer också att samverka med Demokratiakademien, Rädda Barnen och Unga Berättar/Sthlns kulturskola. Vi kommer samverka med dem i utformandet av projektets detaljer och att de tillsammans eventuellt också bilda en formell referensgrupp.

Barnkonventionen

Vi menar att ökad kunskap om FNs konvention för barnets rättigheter – i fortsättningen kallad Barnkonventionen – är ett mål i sig. Det är viktigt att såväl lärare, chefer och elever på kulturskolorna har kunskap om innehållet i denna. Det är också viktigt att utifrån konventionstexten kunna reflektera över hur väl den verksamhet som bedrivs överensstämmer med texten och textens andemening. I konventionen finns tydliga skrivningar att barn dels skall kunna ge uttryck för sina åsikter och dels till fullo kunna delta i det kulturella och konstnärliga livet. Detta gäller alla barn, även de med olika former av funktionsnedsättningar. Det är väldigt högt ställda och förpliktigande mål.

Några citat:

§ 12

Konventionsstaterna skall tillförsäkra det barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet [...]

§ 13

Barnet skall ha rätt till yttrandefrihet. Denna rätt innefattar frihet att oberoende av territoriella gränser söka, motta och sprida information och tankar av alla slag, i tal, skrift eller tryck, i konstnärlig form eller genom annat uttrycksmedel som barnet väljer [...]

§ 23

Konventionsstaterna erkänner att ett barn med fysiskt eller psykiskt handikapp bör åtnjuta ett fullvärdigt och anständigt liv under förhållanden som säkerställer värdighet, främjar självförtroende och möjliggör barnets aktiva deltagande i samhället.

Konventionsstaterna erkänner det handikappade barnets rätt till särskild omvårdnad och skull, inom ramen för tillgängliga resurser, uppmuntra och säkerställa att det berättigade barnet och de som ansvarar för dess omvårdnad får ansökt bistånd som är lämpligt med hänsyn till barnets tillstånd och föräldrarnas förhållanden eller förhållandena hos andra som tar hand om barnet.

Med hänsyn till att ett handikappat barn har särskilda behov skall det bistånd som lämnas enligt punkt 2 i denna artikel vara kostnadsfritt, då så är möjligt, med beaktande av föräldrarnas ekonomiska tillgångar eller ekonomiska tillgångarna hos andra som tar hand om barnet och skall syfta till att säkerställa att det handikappade barnet har effektiv tillgång till och erhåller undervisning och utbildning, hälso- och sjukvård, habilitering, förberedelser för arbetslivet och möjligheter till rekreation på ett sätt som bidrar till barnets största möjliga integrering i samhället och individuella utveckling, innefattande dess kulturella och andliga utveckling.

§ 31

Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till vila och fritid, till lek och rekreation anpassad till barnets ålder samt rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet.

Konventionsstaterna skall respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och skall uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter för kulturell och konstnärlig verksamhet samt för rekreations- och fritidsverksamhet.

Vad innebär denna text för kulturskolans verksamhet? Vad innebär att ”till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet”? Vad innebär att alla barn har rätt till att sprida ”tankar av alla slag, i tal, skrift eller tryck, i konstnärlig form eller genom annat uttrycksmedel som barnet väljer”. Är det formuleringar som kan infrias om det finns pengar över när andra fysiska behov är tillfredställda, eller är texterna något som samhället på allvar skall försöka förverkliga? Om det senare, vad innebär det på ett konkret plan? Vilken roll har kulturskolan i detta sammanhang?

Dessa frågor vill vi inom projektets ram ge svar på.

Delaktighet

Vad innebär att ha delaktighet i en verksamhet som kulturskolans?

- 1. Alla människor har drömmar och idéer om sin egen framtid, sin hemtrakts utveckling, sin arbetsplats etc., även om dessa inte alltid uttalas.*
- 2. Alla människor vill vara med och skapa sin framtid. Det är en mänsklig kraft som tyvärr inte alltid kommer fram.*
- 3. All utveckling bygger på människors förmåga att kommunicera, att samtala med varandra, och hur väl vi lyckas fånga de drömmar och idéer människor har.*

Ur Tjörns kommuns handlingsplan för barn- och ungdomskultur

Två saker krävs för delaktighet. Dels att verksamheten är tillgänglig och dels att du som barn kan ha inflytande på den.

1. Tillgänglighet

För det första handlar delaktighet om att kulturskolan skall vara tillgänglig. Brist på tillgänglighet finns om en kommun saknar kulturskola. Om alla barn, enligt barnkonventionen, har rätt att delta i det konstnärliga och kulturella livet måste de på något sätt, inom eller utanför kulturskolan, kunna hitta detta kulturliv.

Även om det finns en kulturskola kan oftast inte alla erbjudas en plats. Vilka når den då? I Malmö finns ett politiskt beslut som i praktiken innebär att kulturskolan har i uppdrag att i ett bostadsområde söka upp ungdomar som inte själva sökt sig till kulturskolan, samtidigt som det finns ungdomar i ett annat

bostadsområde som sökt sig till kulturskolan men inte erbjuds någon plats. Vad innebär dessa olika former av delaktighet för ungdomarna i de båda bostadsområdena?

I några kommuner finns det höga avgifter, den högsta 1700 per termin. I andra kommuner är verksamheten gratis. På vilket sätt påverkar det delaktigheten och rätten att delta?

Några elever kanske slutar pga. av att de känner sig kränkta av en kamrat eller vuxen. Några kanske slutar för att de inte får göra det de önskar. Om vi inte ser detta blir det också olika sätt att begränsa delaktighet.

2. Inflytande

Vilket inflytande över kulturskolans inriktning och arbetssätt bör ungdomar få? Kan en bra kulturskola möta alla olika behov? Behöver den finnas i alla kommuner? Skall kulturskolans mål vara att försöka tillgodose alla specifika önskemål eller att samla alla kulturintresserade ungdomar, ta med dem på en resa där alla, lärare och ungdomar, få ta och ge i en gemensam konstnärlig upptäcktsfärd?

Emma, Maja, Oscar och William, 14 resp. 15 år

Emma och Maja har i fyra år gått på både dans- och teaterkurs inom Kulturskolan. Senaste året medverkade de i en musikal som byggde på 80-talslåtar med kompletterande dialog. Den gjordes av deras teatergrupp och blåsorkestern med de äldsta eleverna. I den fanns Oscar och William som båda spelar trombon. Nu har de alla fyra träffats en del hemma hos varandra och diskuterat att de själva vill sätta upp en musikal som de vill skriva både text och musik till. Koreografin vill de också göra själva men däremot ha hjälp av en del av medlemmarna i blåsorkestern som "husband". De hoppas att ledaren för orkestern kan leda detta arbete. Repetitioner önskar de ha på kulturskolan 2 ggr i veckan för musikaldelen. Detta klarar de utan lärare. Hur bör kulturskolan hantera deras önskemål? Finns beredskap att ta emot önskemålen? Lokalhyra, avgifter, lärarhjälp, föreställningar?

Hur hjälper vi ungdomar med att göra deras röster hörda? Hur skapar vi en miljö som de kan få ett stort inflytande över? Vilka metoder finns det att arbeta med dessa frågor? Hur tacklar vi dels deras formella respektive informella inflytande? Vilka former finns för detta?

Vi vet att många ungdomar är nöjda med den verksamhet de får idag. Många ungdomar önskar en verksamhet där hans/hennes roll är klart definierad i förväg. Vi utgår samtidigt ifrån att kulturskolor som är mer öppna, flexibla och inte så låsta i traditioner lockar andra ungdomar, de får genom mer differentierade arbetsformer en högre kvalitet och blir mer attraktiva. Vi tror att det finns en ganska stor grupp ungdomar som idag slutar i kulturskolans verksamhet för att de vill fortsätta med sitt kulturintresse på annat sätt. Idag väljer de ofta att göra detta hemma. Det är i vart fall vad vi kan ana när vi tagit del av Ungdomsstyrelsens rapport NÄR VAR HUR¹ som publicerades 2011. Om dessa ungdomar istället för en lektion per vecka fick tillgång till en lokal, viss coachning, möjlighet att visa upp sig i något sammanhang, kanske flera av dem skulle fortsätta inom kulturskolornas ram. Det kanske skulle ge ökade lokalkostnader, men kostnaden totalt per elev skulle snarare minska än öka. Vi vill i detta projekt undersöka vad ett ökat inflytande på verksamhetens utformning innebär i praktiken.

Hinder för delaktighet

Vilka hinder finns för delaktighet i formandet av kulturskolans verksamhet? Kulturskolorna byggdes till stora delar upp i form av kommunala musikskolor under 1950- till 70- talen. Dåvarande Svenska Kommunförbundet utfärdade rekommendationer hur en verksamhet skulle kunna utformas. Även om varje kommun kunde göra det utifrån egna förutsättningar så blev de flesta skolor förvånansvärt lika varandra.

¹ NÄR•VAR•HUR om ungas kultur En analys av ungas kulturutövande på fritiden, Ungdomsstyrelsen 2011

Kulturskolan är ofta utformad som en kursverksamhet där eleverna anmäler sig skriftligt till en terminskurs. De flesta elever startar på höstterminen och många fortsätter sedan termin efter termin i samma verksamhet. Några stannar kvar men byter konstform eller instrument. Kontakten med kulturskolan går ofta genom en enskild lärare. Många skolor har elev- och föräldraföreningar, många föräldrar är aktiva i olika arrangemang och resor, men få när det gäller att diskutera olika variationer i verksamhetens uppbyggnad. Kulturskolan erbjuder, med en viss överdrift, något till enskilda elever som tackar ja eller nej.

Kulturskolan har, vid sidan av att ett kunskapsuppdrag, även ett demokratiuppdrag.

- *Musik- och kulturskolan skall arbeta för att få en viktig roll för såväl personlig som samhällelig utveckling.*

Ur SMOKs inriktningsmål för musik- och kulturskolan

Musik- och kulturskolan skall medverka till att skapa, och oavbrutet återskapa samhällets demokratiska fundament. Reduceras musik- och kulturskolorna till enskilda kurser som ”köps” av barn och ungdom förloras samhällsuppdraget. Då, anser vi, förlorar också verksamheten sin mening som offentligt finansierad verksamhet.

Metodutveckling

Vi tror att det framförallt är viktigt att utveckla konkreta metoder för hur vi kan arbeta med att ta del av barns och ungdomars tankar. Vilka metoder kan kulturskolan använda sig av för att lyssna på vad barnen och ungdomarna önskar uttrycka? I vilka former kan de ges en arena att uttrycka sina åsikter? Det kan handla om en elevförening men lika gärna om att få berätta sin egen historia i en film. Vi önskar också pröva olika metoder som finns inom Rädda Barnen, som faciliterare och höringar, inom Unga Berättar och inom Demokratiakademien. Inom Sveriges ungdomsorganisationer finns en hel del metoder för att öka barns och ungas inflytande och deltagande, samt mycket kunskap och erfarenhet om området. Därför kommer LSU ha ett speciellt ansvar för att samla upp och utveckla metoder under det första projektåret.

Vi tror inte att de bästa metoderna omfattar enbart förhållande mellan en enskild lärare och en enskild elev – även om det också är viktigt. Vi tror heller inte att de former som finns på flera skolor idag med elev- och föräldraföreningar, är tillräckliga för att förmedla barns och ungdomars åsikter. Hur det istället skall se ut, och vilken verksamhet som då uppkommer, är ett av projektets huvudsyften att försöka svara på.

Vi önskar i detta projekt studera alla olika former av delaktighet. Vi önskar diskutera olika modeller för att hantera bristande delaktighet och vi önskar skapa lokala utvecklingsprojekt för att hitta lösningar för hur de kan hanteras. Slutligen vill vi mot projektperiodens slut beskriva hur kommuner kan öka barnens och ungdomarnas delaktighet i kulturskolans verksamhet – och i förlängningen i samhället. LSU kommer också att ha ett särskilt ansvar för att sammanställa olika metoder för att uppnå ökad delaktighet vid projektets slut.

En speciell form av verksamhet som vi gärna låter oss i projektet inspireras av finns inom SMOK – Kulturverket i Umeå. Deras arbetssätt, där de driver konst- och kulturprojekt där barn och unga säger åt proffsen vad de ska göra, är en fantastisk förebild. SMOK arbetar nu tillsammans med Kulturverket i ett EU-projekt, KRUT, som genomförs i samverkan med kulturskolor i Norge och Danmark.

Rent praktiskt avser vi att pröva olika metoder på olika skolor. Väldigt preliminärt kan vi tänka oss fem olika upplägg på vardera 4 skolor. Totalt 20 kulturskolor. Då kan vi både se olikheter mellan metoderna och olikheter mellan kommuner som använder samma metod. Vi kommer med varje kommun upprätta ett ”avtal” kring vad projektet stöttar och vad som projektet förväntar sig av respektive kulturskola.

En viktig del är också att utifrån de idéer som uppkommer omforma verksamheten enligt det som framkommer. Ett stort mål är också att skapa små lokala projekt där vi ger några ungdomarna extra stort eget ansvar och sedan utvärderar erfarenheterna.

Målgrupp

Den främsta målgruppen i projektet är elever inom landets musik- och kulturskolor. Ca 200 000 fördelade över hela landet. I andra hand barn och ungdomar som har ett kulturintresse men inte deltar i kulturskolornas verksamhet. I tredje hand alla chefer, lärare, föräldrar och politiker som finns runt kulturskolornas verksamheter. De metoder som utvecklas inom projektet och sammanställs i en metodsamling kommer också kunna spridas till organisationer och föreningar utanför kulturskolan.

Vi har på ansökningsblanketten angivit att vi räknar med att nå ungefär 25 000 barn och ungdomar. De flesta över 12 år eftersom vi tror att det är i den åldern som behovet av ökad delaktighet är som störst. Siffran baseras på att vi räknar med att minst 20 kulturskolor med vardera minst 1000 elever deltar i projektet.

Victoria 7 år

Victoria har en CP-skada. Hon vill börja måla på kulturskolan. Får hon det?

Barn och ungdomar med funktionsnedsättningar

Vi avser att ha ett särskilt fokus på barn och ungdomar med funktionsnedsättningar. Sedan vi i SMoK, med stöd från Arvsfonden, genomförde projektet PASCAL- inTRYCK påTRYCK utTRYCK avTRYCK, har medvetenheten om betydelsen av dessa frågor ökat stort både inom SMoK som organisation och bland landets kulturskolor. Vi såg vad ett framgångsrikt nationellt arbete kan medföra. Nu vill vi upprepa detta på ett delvis annat område, men också så långt det är möjligt ta tillvara de erfarenheter vi fått genom Pascal-projektet. Minst ett av de lokala utvecklingsprojekten skall ha som målgrupp elever med olika slags funktionsnedsättningar. Vi hoppas också kunna arbeta vidare med hur rekrytering/information fungerar så att en större delaktighet uppstår i starten när elever med funktionsnedsättningar söker till en kulturskola. Kring detta finns en hel del skrivet i projektrapporten från Pascal-projektet samt i boken Funktionsuppsättningar/Funktionsnedsättningar publicerad 2011.

Mål

Projektet har flera mål.

- öka kunskapen om barnkonventionen inom musik- och kulturskolorna
- ta fram och pröva metoder för ökad delaktighet inom musik- och kulturskolan och andra organisationer och föreningar
- förnya verksamhetsformerna inom kulturskolan så att de bättre svarar mot barns och ungdomars behov och önskemål.
- sammanställa och sprida metoder för arbete för ökad delaktighet bland alla musik- och kulturskolor i landet.

Metod

- Metodinsamling och utveckling
- Kunskapsspridning via seminarier
- Lokalt utvecklingsarbete för lokal metodutveckling
- Sammanställning och spridning av resultat och metoder

Samverkansparter

Projektet ägs av SMOk - Sveriges musik- och kulturskoleråd. Medsökande och deltagare i projektets ledningsgrupp är LSU.

Vi har även haft samtal med några institutioner och organisationer som vi hoppas skall bistå oss att genomföra projektet på ett optimalt sätt:

Demokratiakademin, Anette Dalqvist, 070 734 10 42, Demokratiakademin, Ordfront, Box 17506, 118 91 Stockholm

Unga Berättar, Stockholms kulturskolas mediacentrum, Simon Strömberg, 076-123 18 35, Kulturskolan Stockholm, Box 161 13, 103 22 Stockholm

Rädda Barnen, Ulrika Persson, Sektionschef Påverkan och Medlem, 08 698 90 00, Rädda Barnen, 107 88 Stockholm

Föreningen PASCAL- inTRYCK påTRYCK utTRYCK avTRYCK. Ordförande Sara Forsman sara.forsman@kommunen.varberg.se 0300 56 38 04 eller 070 322 84 91

Två projekt – med stöd från Arvsfonden – har vi kontakt med och kommer att utbyta erfarenheter med:

- Att skriva sin egen historia – Finspångs kommun
- Mitt kvarter – Solna kulturskola

Projektets tre år

Vi ser ett treårigt utvecklingsprojekt framför oss. År 1 utbildning i barnkonventionen och utformning av lokalt utvecklingsarbete, samt sammanställning och utveckling av befintliga metoder för att stärka barns och ungas inflytande och delaktighet, år 2 lokala projekt och år 3 sammanställning av slutsatser och verktyg för fortsatt utvecklingsarbete inom landets kulturskolor.

Vi tänker oss att minst 20 kulturskolor skall delta i nationella, regionala och lokala träffar samt svara för kostnader och genomförande av var sitt lokalt projekt inom området.

År 1 Hösten 2012- våren 2013

Alla landets musik- och kulturskolor inbjuds att delta i det treåriga projektet. Under det första året får de utbildning i barnkonventionen och konkreta metoder för demokrati- och inflytandearbete. Vi genomför 3 utbildningsdagar per kommun.

Vi genomför parallellt med detta arbete 5 regionala konferenser kring temat ”Om vi fick bestämma”. I samarbete med ”Unga berättar” och lokala kulturskolor runt seminarieorterna får ett tjugotal ungdomar på varje seminarieort göra en egen digital berättelse på temat. Ungdomarna väljs ut så att de representerar olika åldrar, elever på kulturskolan och övriga, elever med funktionsnedsättningar och övriga. Utbildningen och produktionen görs ca två månader före seminariet. Ungdomarnas berättelser analyseras och förbereds för att kunna presenteras och bli en del av programmet på seminariedagarna.

Parallellt med detta arbete jobbar LSU med att samla in metoder för barns och ungdomars deltagande och inflytande som finns inom LSU:s medlemsorganisationer och i andra organisationer. Dessa metoder bearbetas och utvecklas under det första året, dels genom workshops inom LSU och genom de lokala och regionala träffar som arrangeras inom projektet. LSU kommer också att samarbeta med Sveriges Ungdomsråds projekt Medborgarprojektet som också arbetar med att utveckla vägar för att öka ungdomars inflytande, men fokuserar på inflytande i kommunala processer. Genom att samarbeta kring framför allt metodutveckling hoppas vi kunna stärka de båda projekten och de resultat som de genererar.

Till seminariedagarna inbjuds ungdomar, lärare, politiker, tjänstemän och det lokala och regionala kulturlivet. Förutom ungdomarnas material skall dagarna innehålla bakgrundsfakta kring kulturskolornas verksamhet, föreläsning av någon framtidforskare, framträdande av ungdomar som kan belysa projektets frågeställningar mm. En aktuell grupp ungdomar vi önskar samverka med i detta sammanhang är Unifying Arts från Tensta, delvis knutna till Stockholms kulturskola.

På skolorna startas fokusgrupper för samtal kring de frågor vi berört ovan. Hur skulle det se ut om de fick bestämma över kulturskolans resurser? Var kan skolan och ungdomarna mötas? Ett lokalt projekt där en grupp ungdomar, nuvarande elever eller andra, helt får designa ett projekt på skolan diskuteras fram. Vilka lärarresurser – kanske inga? Vilka lokaler? Tidsramar? Schemaläggning?

Det lokala projektets mål är att testa ett arbetssätt/göra en föreställning/utställning? När skolan och ungdomsgruppen når en överenskommelse om förutsättningarna genomförs projektet som en del av verksamheten år 2 i vårt nationella projekt.

Seminariedagarna dokumenteras och sammanfattas i skrift/film. I slutet av projektåret kommer LSU att göra en sammanställning av de metoder som tagits fram under året.

År 2 Hösten 2013 – våren 2014

Alla i projektet deltagande skolor genomför minst ett lokalt utvecklingsarbete som bygger på de önskemål vad gäller upplägg, innehåll och genomförande som barnen eller ungdomarna själva formulerat och där den metodsamling som tagits fram under det första projektåret används. Samtliga lokala projekt dokumenteras av deltagarna själva. Några följs av följeforskaren.

År 3 Hösten 2014 – våren 2015

Dokumentation av inflytandeprocesser och de resultat dessa givit i de trettio projektkommunerna. De lokala projekten fortsätter. Utvärdering, utveckling och sammanställning av dels framgångsrika metoder och modeller – genomförs av LSU – och dels olika former av verksamhetsutveckling som blivit resultatet av detta arbete. Rikskonferens för förmedlande av resultatet.

Vad är nyskapande?

Musik- och kulturskolorna har, trots verksamhetens betydelse som landets största barn- och ungdomskulturverksamhet, aldrig bedrivit något utvecklingsarbete inom detta område, allra minst på nationell nivå.

Vi samlar nu flera organisationer med stor erfarenhet att arbeta med ungdomars delaktighet, Demokratiakademin, LSU mfl. LSU har speciellt ansvar för att sammanställa metoder som kan användas både för kulturskolor, och för andra organisationer som arbetar med barn och ungdomar. En sådan sammanställning kan bli mycket värdefull för ett bredare arbete med att öka barns och ungas inflytande på andra håll. Det nyskapande ligger både i samverkansmodellen och spridningen av resultaten.

Vi utgår ifrån att även de nya verksamhetsmodeller som blir resultatet av barnen och ungdomarnas ökade delaktighet ger upphov till mycket nyskapande arbetsmodeller för musik- och kulturskolans verksamhet.

Hur medverkar barn och ungdom i hela projektet?

Elever på musik- och kulturskolorna har deltagit aktivt i diskussioner inför utarbetandet av denna ansökan. Ansökan bygger också på resultat från många utvärderingar och annan erfarenhet av kulturskolans arbete lokalt.

Vi har haft dialog med ungdomar inom flera kommuner främst via ledamöterna i SMOKs styrelse. De kommuner som deltagit är Kalix, Kungsbacka, Mölndal och Solna. Vi har på dessa kulturskolor mött elever i grupper och enskild och diskuterat undervisningen och de tankar som ligger bakom denna ansökan. Många är naturligtvis nöjda med hur det är idag. Annars skulle de knappast gå kvar. Många uttrycker ändå, på frågan hur de skulle vilja ändra sin undervisning, detsamma som en elev från Mölndal:

Jag önskar lokaler där man får spela fritt i grupp med kompisar och kan få lite ensembleledning, dvs band som uppstår "spontant" och där man får hjälp att utvecklas. Lärarledda improvisationsgrupper med stor genrebredd med maximerad speltid för alla.

På frågan om vi tänkt rätt i de formuleringar som lett fram till denna ansökan, svarar alla "Ni tänker väldigt rätt" "Ja, jag tror att många gärna skulle lägga upp sina lektioner på ett annat sätt." Nästan alla menar att det är "kul att få dra i egna projekt med hjälp av lärare". Några förmedlar dock en viss reservation: "Det är kul att vara med och påverka samtidigt blir det tufft om alla ska påverka allt och ibland kan det vara skönt att en lärare tar initiativ eller styr upp."

Även de ungdomar som inte direkt önskar någon stor förändring uttrycker att de är "nyfikna på nya förslag". "Att få utrymme för sina åsikter och att kunna påverka är viktigt." En elev i Kungsbacka uttrycker att han "är ganska nöjd med hur det ser ut idag men också nyfiken på hur det skulle kunna se ut i framtiden."

Vi drar slutsatsen att väldigt många, men inte alla, ungdomar vill ha större möjlighet att påverka vad de gör på kulturskolan.

Inom ett annat sammanhang har SMOK arbetat åt Falu kommun. Där genomförde kommunens s.k. ungdomsambassadörer en enkät kring intresset för kulturverksamhet bland ungdomar. Snittålder på de som svarade var drygt 17 år. Ca 100 svar. Skillnaden mellan dem och de elever vi mött på kulturskolorna är att många av Falu-ungdomarna INTE gick på kulturskolan. Självklart att det projekt vi nu söker mer aktuellt för de ungdomar som lämnar oss i 13-årsåldern, än de som stannar kvar. Därför är Falun ungdomar än mer representativa för de ungdomar vi riktar oss till. Även om urvalet i Falun inte är representativt i en vetenskaplig mening kan några viktiga slutsatser ändå dras:

- Många ungdomar i denna ålder önskar hålla på med sin kulturverksamhet flera timmar i veckan och många vill göra det flera timmar vid varje tillfälle.
- Många vill ägna sig åt dans och musik, men spridningen på olika konstformer är stor.
- En tredjedel av de tillfrågade vill ha en lektion per vecka med en lärare, många i kombination med möjlighet till egen träning.
- En tredjedel ville ha tillgång till lokal att öva i + en lärare som kunde stödja när behov fanns.
- Den sista tredjedelen vill bara ha en lokal att öva i.

Slutsats från Faluenkäten: Ungdomar som är kulturintresserade har ett brett spektrum av konstformer de vill ägna sig åt, ofta fler gånger per vecka, ofta på egen hand men de vill oftast också ha stöd av en lärare.

De metoder som LSU kommer att samla in och utveckla kommer i första hand att vara framtagna av ungdomar inom ungdomsorganisationer och även utvecklas av dem.

Barn och ungdomar kommer genom hela projektets upplägg aktivt delta i utformningen av arbetet. Detta kommer framförallt att ske i form av lokala fokusgrupper. Eventuellt också genom en nationell träff för ungdomarna i de lokala grupperna. Projektets andra år kommer i huvudsak att vara inriktat på att ta tillvara ungdomarnas egna önskemål och synpunkter.

Genom arbetet vi genomför år 2 kommer det att bildas nya former för delaktighet på många musik- och kulturskolor. Detta skall vi ta vara på när vi diskuterar spridningen av metoder och arbetsätt till andra kommuner.

Hur kan projektet fortsätta efter projekttidens slut?

Projektet bygger på att skapa nya arbetsformer. Inga projektmedel från Arvsfonden kommer att användas till den verksamheten. Den bekostas av de deltagande kulturskolorna. Arvsfondens projektmedel kommer istället att användas till seminarier – för att öka kunskapen och utbyta erfarenheter – samt metodsammanställning och spridning av metoder och konkret utvecklingsarbete som genomförts i projektkommunerna. Detta upplägg, som vi prövat i tidigare projekt, gör att ingen verksamhet behöver avstanna pga. av uteblivna projektmedel. När väl en kunskapshöjning är genomförd kan den fortleva utan extra insatser. I vart fall på kort sikt. Sett ur ett längre perspektiv – ett eller flera decennium – måste demokrati och delaktighet åter och åter återerövas.

Dokumentation och spridning

Vi önskar dokumentera delar av projektet genom deltagande elever. Vi tänker oss att de ungdomar som ingår i de lokala projekten får till uppgift att skriva dagbok på nätet. En dagbok som inkluderar text, bilder och rörliga bilder.

De metoder som LSU samlar in och utvecklar under projektets gång kommer att sammanställas och publiceras i en metodbok i slutet av projektet.

Martin 14 år

Martin har alltid gillat att lyssna på musik. Hörlurarna åker på redan till frukost vilket inte uppskattas av resten av familjen. De enda gånger de frivilligt tas av är under fotbollsträningen. Den är det viktigaste i Martins liv just nu. En viktig konkurrent har ändå dykt upp på senare tid – när Martin fyllde tretton önskade han sig en gitarr. Sedan dess sitter han någon timma varje dag och kollar in olika skolor, låtar och riff på You Tube. På senare tid tillsammans med Pontus, Martins kompis som också spelar fotboll.

Pontus och Martin har nu bestämt sig för att de tillsammans vill lära sig mer, testa elgitarr, elbas eller kanske börja skriva egna låtar. Hur och var gör man det? Martin ringar runt på lite olika ställen. Han försöker ringa till kulturskolan, men får då veta att det inte finns någon sådan i hans kommun. Vad skall han och Pontus göra?

Kulturskola 2030

SMoK arbetar nu tillsammans med SKL med ett paraplyprojekt vi kallar Kulturskola 2030.

Genom projektet vill SKL och SMoK formulera vilken roll musik- och kulturskolan – landets största barn- och ungdomskultursatsning – kommer att ha år 2030. Syftet med projektet är att synliggöra på vilket sätt en offentligt finansierad pedagogisk kulturverksamhet bör vara utformad, innehållsmässigt och organisatoriskt, för att möta barns och ungdomars kulturutövande.

Önskat resultat av projektet

- att projektet har satt fokus på förändringsarbete inom musik- och kulturskolorna
- att projektet har ökat kunskapen om musik- och kulturskolans roll i framtidens samhälle
- att projektets har ökat kunskapen om hur samverkan mellan musik- och kulturskolan och andra kommunala verksamheter, kulturinstitutioner och föreningsliv kan organiseras
- att modeller för kvalitativ uppföljning och utvärdering har spridits till landets musik- och kulturskolor
- att projektet har tydliggjort vilka lärar- och andra kompetenser som krävs för att klara av framtida utmaningar

- att ett ökat politiskt engagemang finns på lokal, regional och nationell nivå som tydliggör musik- och kulturskolans roll i ett kultur- och utbildningspolitiskt sammanhang.

Projektet leds av SKL – Sveriges Kommuner och Landsting – och SMoK – Sveriges Musik- och Kulturskoleråd – som gemensamma projektägare. En samverkansgrupp med projektägarna, Kulturrådet och Ungdomsstyrelsen har skapats. SKLs kultur- och fritidsberedning verkar som referensgrupp för projektet.

Vi ser projektet ”Om vi fick bestämma” som en del under paraplyet Kulturskola 2030. En av fördelarna med detta är att en dialog kan föras under hela projektiden med såväl Ungdomsstyrelsen, Kulturrådet som SKL och SKLs kultur- och fritidsberedning. Detta bäddar för en god förankring av projektets resultat.

SMoK – Sveriges musik- och kulturskoleråd

LSU

Håkan Sandh

Olle Svahn

Bilaga 1. Budget

Om vi fick bestämma**Budget år 1**

		tkr
Projektledning, lön	En heltidstjänst på SMoK *	681
Hyra		36
Telefon, administration		18
Digitalt berättande/Unga berättar	Medverkan i regionala träffar	150
Resekostnader SMoK		50
Utbildningsdagar i barnkonventionen		100
Resekostnader LSU		20
Seminarier, regionala	Fem stycken a 80 tkr	400
Egen insats seminarier	5 x 100 x 8 tim	600
Egen insats utbildning lokalt	4 sem x100 pers x 3 dgr a 1200=	1440
Lönekostnader LSU		240
Administration LSU		142
Revision		10

Summa: **3 887**

Varav belopp som söks: **1 847**

Prel budget år 2

Projektledning, lön	En heltidstjänst på SMoK *	681
Hyra		36
Telefon, administration		18
Resekostnader SMoK		50
Resekostnader LSU		10
Seminarier, regionala	Fem stycken a 80 tkr	400
Egen insats seminarier	5 x 100 x 8 tim	600
Lönekostnader LSU		120
Administration LSU		71
Egen insats, arbetstid kulturskolor lokalt	20 skolor x 2 pers x 80 timmar à 250 kr=	800
Revision		10

Summa: **2 796**

Varav belopp som söks: **1 396**

Prel budget år 3

Projektledning, lön	En heltidstjänst på SMoK *	681
Hyra		36
Telefon, administration		18
Resekostnader SMoK		50
Resekostnader LSU		10
Seminarier, regionala	Fem stycken a 80 tkr	400
Egen insats seminarier	5 x 100 x 8 tim	600
Egen insats lokala utvecklingsprojekt		800
Lönekostnader LSU		120
Administration LSU		71
Tryckkostnader, layout LSU		30
Tryck, layout mm bok om projektet		65
Revision		10

Summa: **2 891**

Varav belopp som söks:

1 491

* Lön baserad på nuvarande verksamhetschef som går in som projektledare 43 000/mån + soc avg